

Vzreja najdenih kraguljev *Accipiter gentilis* Caring for the found Goshawks *Accipiter gentilis*

BRANKO KAMENIK
MILAN VOGRIN

Namen tega članka je prikazati, kako lahko z malo truda rešimo ptice, posebno še take, ki pri nas vedno redkeje gnezdiijo. Vzrok za to je vsekakor človek, pa naj bo to neposredno ali posredno.

Eden izmed takih ptičev je prav gotovo kragulj *Accipiter gentilis*. Prav ta ptič, ki ga v literaturi še marsikje opisujejo kot neustrašnega roparja, ki ga je potrebno iztrebiti, postaja pri nas iz leta v leto redkejši. V bistvu ga preganjajo vsi, od lovčev, kmetov pa vse tja do tako imenovanih sokolarjev.

Na področju Dravskega polja je do sedaj bilo poznano le eno gnezdo kragulja, ki je bilo redno zasedeno vsaj od l. 1984. Gnezdišče je bilo v strnjenem mešanem gozdu ob manjši jasi (slika 1). Samo gnezdo pa je bilo postavljeno v vrhu bora ob deblu na višini 16 metrov.

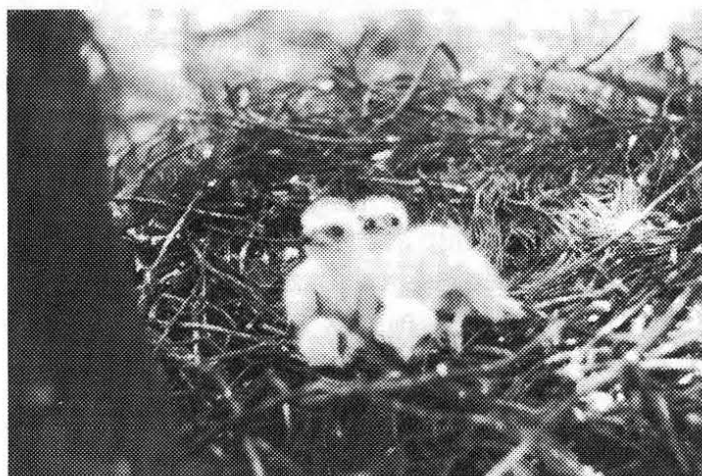

Slika 1: Kontrola kraguljevega gnezda 30. 5. 87

Fig. 1: Inspection of the goshawk's nest on May 30th, 1987.

Kot vsako leto poprej je tudi letos eden tukajšnjih ornitologov občasno kontroliral gnezdo. Letos je bil 29. 4. prvič pri gnezdu Branko. V gnezdu so bila štiri (4) topla jajca. Drugo kontrolo je izvedel 11. 5. Takoj se je porodil sum, da nekaj ni v redu, ker odrasle samice ni bilo ne videti ne slišati, le-ta pa običajno nadzira tak »obisk« v bližini. Da je sum upravičen, se je pokazalo tudi na gnezdu.

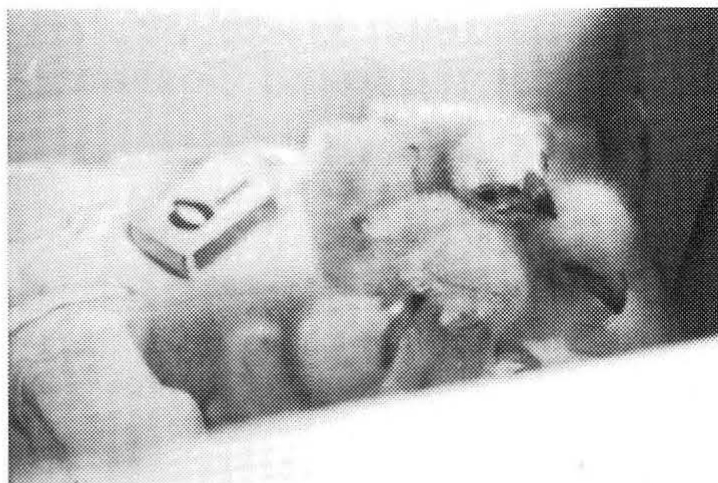
Mladiči, bili so štirje (4), so bili videti po-

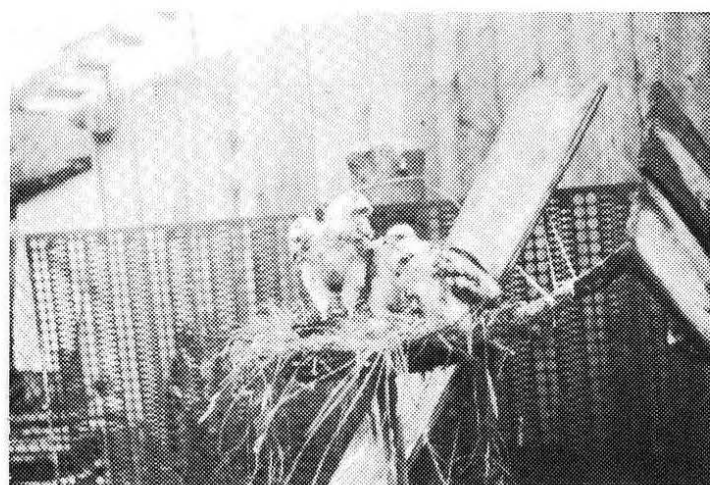
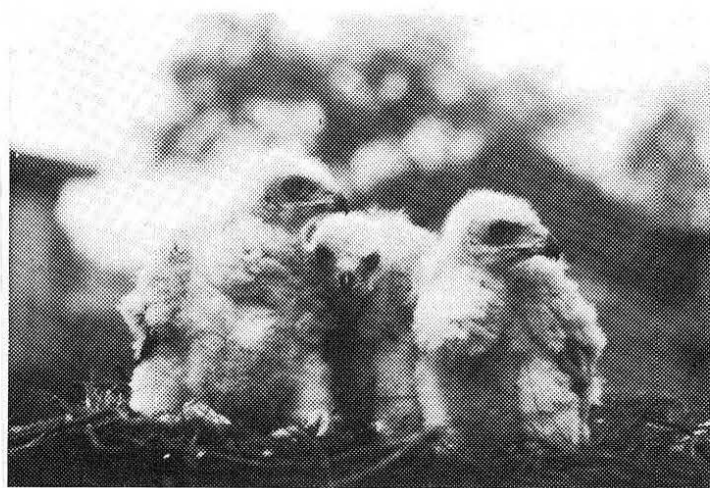
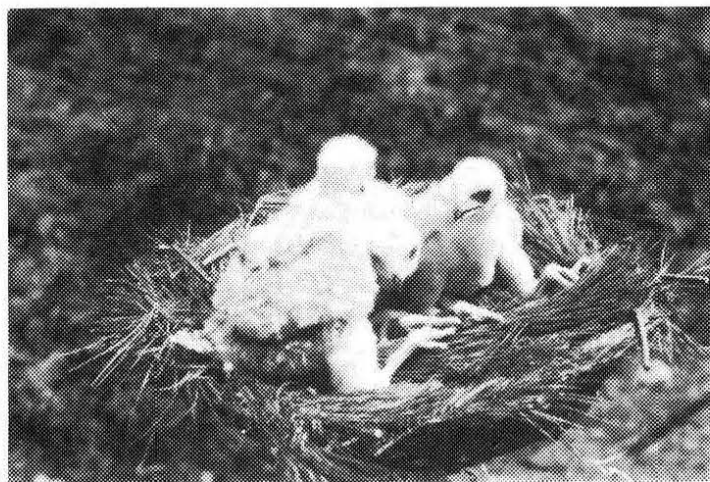
Slika 2: Oslabeli mladiči kragulja na gnezdu 11. 5. 88. V ospredju poginuli mladič

Fig. 2: Exhausted youngs of the Goshawk species in the nest on May 11th, 1988. In the foreground a dead young is seen.

Vse skupaj sva pokrmila okrog 30 kg različnega mesa. Od začetka so bili mladiči v priročnem inkubatorju pri temperaturi

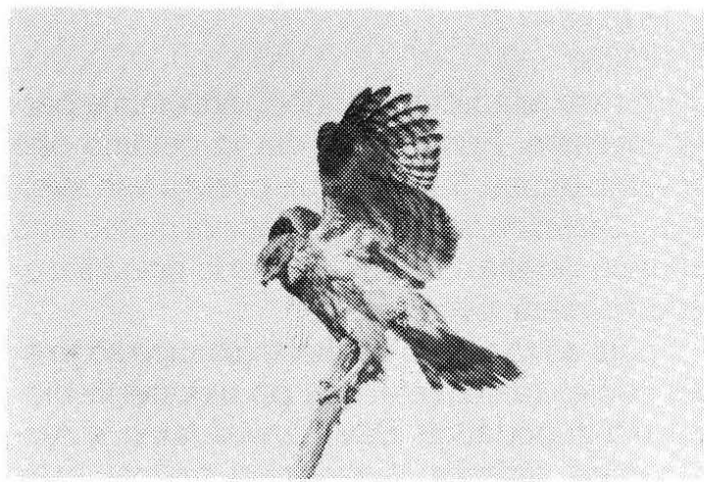

Tako sem kragulje tega dne proti mraku odpeljal v gozd. Na smreko na višini 6 metrov sem pritrdil staro košaro, vanjo pa položil hrano. Bližajoča se tema je kragulje prisilila, da so prenočili v košari.

Slika 3: Mladiči v umetnem gnezdu v domači oskrbi

Fig 3: The young in an artificial nest is a domestic care

Slika 4: Oskrbovani mladič, samec, pred speljavo 2. 7. 88

Fig. 4: The young male before leaving the nest, July 2nd, 1988.

Naslednja dva dneva kraguljev ni bilo h košari, pa tudi hrane se niso pritaknili. Tretji dan (27. 6.) hrane ni bilo več, vsi trije mladiči pa so že čakali v bližini.

Do 10. 7. sem prinašal mladičem hrano vsak dan in so jo tudi redno pospravljali. Med tem časom se je bil osamosvojil tudi samec (slika 4). Samici sta medtem še prihajali po hrano. Držali sta se v razdalji 200 metrov od umetnega gnezda.

Od tega dne sem hrano prinašal še vsak tretji dan. Na ta način sem hotel samici prisiliti na lastno aktivnost.

Postopoma sem kragulje videval vedno redkeje, največkrat sem jih le slišal, ko so se oglašali s svojim »ke-ke-ke-ke« nekje v gozdu. Včasih sem katerega videl tudi v zraku.

25. 7. sem bil predzadnjič pri umetnem gnezdu. Tokrat sem opazil, da je hrana, ki sem jo prinesel 22. 7., ostala.

Ravno tako je vsa hrana ostala tudi 29. 7., ko sem bil zadnjič na tem mestu.

Tako sva mladiče hranila od 12. 5. do 22. 7., ko so se bili osamosvojili, kar znaša 71 dni. Samec se je osamosvojil približno dva tedna prej. K celotni starosti pa je potrebno prišteti še teden dni, kolikor so bili stari mladiči, preden sva jih vzela v oskrbništvo.

Mladiče sem tudi obročkal, in sicer z naslednjimi številkami:

188228 – ♀

188229 – ♂

188230 – ♀

Pri rasti mladičev se najbolj spreminja barva šarenice. Prvih nekaj dni je celotno oko povsem temno. Ščasoma pa postaja vse svetlejše. Šarenica tako postane sprva motno sivo rumeno zelena. Odrasli primerki imajo šarenico povsem živo rumeno.

Spola se razen po velikosti (samice so precej večje) razlikujeta tudi po nekaterih biometričnih podatkih. Eden izmed takih je razpon med zadnjim in srednjim prstom brez krempljev, ki pri

samici ♀ meri 9–11 cm

pri samcu ♂ pa od 7–8,5 cm

Pri mladičih v gnezdu lahko ta podatek uporabimo od 18. dne dalje.

Summary

The authors describe a 71-day care for 3 young goshawks (2 females and a male) whose parents had been killed by a hunter. The young, suffering from total exhaustion and exposure, where at first brought to an improvised incubator, the temperature of which varied from 35 to 37 °C. When the young took flight the authors accustomed them to an independent life by placing food for another month into their basket in a tree, until they noted that the food remained intact, what meant that the young had finally attained their independence, the male due to its lesser body weight approximately two weeks earlier than the two females.

Literatura:

GEISTER I., 1982: Ptice okoli našega doma.

Avikulturni priročnik, Kmečki glas

GRZIMEK B.: Grzimeks Tierleben – VÖGEL 1–3. Deutscher Taschenbuch Verlag.

Milan Vogrin, Hotinja vas 164/a, 62312 Orehova vas

Branko Kamenik, Sp. Gorica 6, 62331 Pragersko

Slika 5: Oskrbovana mladiča, samici 20. 6. 88

Fig. 5: The young females, June 20th, 1988.

Srečno '89

